



ΠΡΟΤΥΠΟ

Προδιαγραφή για τη παραγωγή προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά τον ν. 2121/1993 (Α' 25), τον ν. 4481/2017 (Α' 100) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση Βέρνης, που έχει κυρωθεί με τον ν. 100/1975 (Α' 162), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, καθώς και η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιοδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή σε άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	5
1. Αντικείμενο – Πεδίο Εφαρμογής.....	6
2. Ορισμοί	6
3. Απαιτήσεις για την παραγωγή προϊόντων φυτικής προέλευσης προστατευόμενων περιοχών NATURA	7
4. Απαιτήσεις για την παραγωγή προϊόντων ζωϊκής προέλευσης προστατευόμενων περιοχών NATURA	8
5. Απαιτήσεις για την μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία ή/και διάθεση στην αγορά	9
5.1 Γενικές απαιτήσεις.....	9
5.2 Απαιτήσεις για την παραλαβή πρώτων υλών	9
5.3 Διαδικασία μεταποίησης, τυποποίησης, συσκευασίας.....	9
5.4 Εγκαταστάσεις και Εξοπλισμός επιχείρησης.....	10
5.5 Ιχνηλασιμότητα	10
5.6 Επισήμανση προϊόντων	11
5.7 Εσωτερική επιθεώρηση	11
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	12

Εισαγωγή

Μέσα στο νέο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, οι σύγχρονες διατροφικές απαιτήσεις, ο διεθνής ανταγωνισμός και η ανάγκη για τη στήριξη των ελληνικών προϊόντων, του Έλληνα παραγωγού και του καταναλωτή, δημιουργούν ένα νέο πλαίσιο απαιτήσεων και προτεραιοτήτων για την επισήμανση των τροφίμων.

Στην κατεύθυνση αυτή, η σύγχρονη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή οφείλει να στοχεύει στην παραγωγή πιστοποιημένων προϊόντων, προκειμένου να επιτυγχάνεται η διάκρισή τους στην αγορά και η εγγυημένη πληροφόρηση του καταναλωτή.

Αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα έκδοσης και εφαρμογής προδιαγραφών για την επισήμανση των ελληνικών προϊόντων γεωργικής προέλευσης, ο Οργανισμός μας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, εκπονεί το πρότυπο AGRO 9 «Προδιαγραφή για την παραγωγή προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA», με τη συμβολή Τεχνικής Επιτροπής από εκπροσώπους εμπλεκόμενων φορέων παραγωγής, κατανάλωσης, έρευνας, επιστήμης, συλλογικών οργάνων και κρατικών υπηρεσιών.

Το πρότυπο αυτό περιγράφει τις απαιτήσεις στις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται κάθε γεωργική εκμετάλλευση/ επιχείρηση που εμπλέκεται στην παραγωγή, μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία και διάθεση προϊόντων που παράγονται εντός των προστατευόμενων περιοχών NATURA και επιθυμεί να πιστοποιηθεί για την εφαρμογή των απαιτήσεων του εν λόγω προτύπου, προκειμένου τα τελικά προϊόντα να φέρουν σήμα πιστοποίησης που να βεβαιώνει ότι προέρχονται από προστατευόμενες περιοχές NATURA.

Οι απαιτήσεις του προτύπου παρουσιάζονται με τη μορφή «υποχρεούται», «πρέπει» και «συνιστάται» που περιλαμβάνουν τις κάτωθι απαιτήσεις:

Υποχρεούται να εφαρμόζει τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις που αφορούν στη δραστηριότητα της επιχείρησης.

Πρέπει να συμμορφώνεται με τις κύριες απαιτήσεις που δεν έχουν τη μορφή νομικής υποχρέωσης αλλά είναι τεχνικής μορφής.

Συνιστάται να λαμβάνει κατ' επιλογήν μέτρα για την υλοποίηση της συνεχούς βελτίωσης.

1. Αντικείμενο – Πεδίο εφαρμογής

Το παρόν πρότυπο περιγράφει απαιτήσεις για την παραγωγή, μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία ή/και διάθεση στην αγορά προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA, τα οποία έχουν παραχθεί σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 9, προκειμένου να διασφαλίζεται η προέλευση, η ποιότητα και η ιχνηλασιμότητά τους σε συνδυασμό με την προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού περιβάλλοντος.

Το παρόν πρότυπο αφορά:

- α) γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση ή όχι και για τη χρήση ζωοτροφών,
- β) τρόφιμα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (L 31).

Το παρόν πρότυπο εφαρμόζεται από:

- α) τις επιχειρήσεις που παράγουν, μεταποιούν, τυποποιούν, συσκευάζουν προϊόντα προστατευόμενων περιοχών NATURA που έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις που περιγράφονται στο παρόν πρότυπο,
- β) τις επιχειρήσεις που διαθέτουν στην αγορά προϊόντα προστατευόμενων περιοχών NATURA που έχουν παραχθεί σύμφωνα με το παρόν πρότυπο (προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας).

Το παρόν πρότυπο προδιαγράφει τις απαιτήσεις, ώστε οι ανωτέρω επιχειρήσεις:

- α) να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να τηρούν συγκεκριμένες προδιαγραφές για την παραγωγή, μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία ή/και διάθεση στην αγορά προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA,
- β) να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται οι ανωτέρω προδιαγραφές σε συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που έχουν καθοριστεί,
- γ) να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση αυτή στα ενδιαφερόμενα μέρη,

δ) να ζητήσουν πιστοποίηση για την παραγωγή, μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία ή/και για τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA.

Το παρόν πρότυπο, με ευθύνη του ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ - ΔΗΜΗΤΡΑ, βρίσκεται σε συνεχή αναθεώρηση με βάση την πρακτική και επιστημονική εμπειρία που αποκτάται στη διάρκεια εφαρμογής του.

2. Ορισμοί

Οι ακόλουθοι ορισμοί ισχύουν για τους σκοπούς του παρόντος προτύπου.

2.1 Δίκτυο περιοχών Natura 2000

Ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο προστασίας ειδών και ενδιαιτημάτων, με σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

2.2 Πεδίο πιστοποίησης

Η παραγωγή, μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία ή/και διάθεση στην αγορά προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA που έχουν παραχθεί σύμφωνα με το παρόν πρότυπο, καθώς και την σχετική κατευθυντήρια οδηγία.

2.1.1 Γεωργικά προϊόντα

Προϊόντα, εξαιρουμένων των αλιευτικών προϊόντων, που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι του άρθρου 38 της Συνθήκης, για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.1.2 Γεωργική έκταση

Οποιαδήποτε έκταση αρόσιμης γης, μόνιμων βοσκοτόπων και μόνιμων λειμώνων ή μόνιμων καλλιεργειών.

2.1.3 Γεωργική εκμετάλλευση

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, επιχείρηση ή οργανισμός κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που ανήκει στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα, η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή ή/και εμπορία γεωργικών προϊόντων, έχει τη δική της λειτουργία και διοίκηση.

2.2 Επιχείρηση

Η επιχείρηση που παράγει, μεταποιεί, τυποποιεί, συσκευάζει ή/και διαθέτει στην αγορά προϊόντα προστατευόμενων περιοχών NATURA.

2.3 Πιστοποιητικό

Το επίσημο έγγραφο το οποίο εκδίδει ο αναγνωρισμένος φορέας πιστοποίησης στη συμβεβλημένη με αυτόν επιχείρηση, η οποία διαπιστώθηκε ότι πληροί τις απαιτήσεις του παρόντος προτύπου και των σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών.

2.4 Σήμα πιστοποίησης προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA

Το κατοχυρωμένο σήμα που εκδίδεται από τον «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ» και βεβαιώνει ότι τα προϊόντα προστατευόμενων περιοχών NATURA, συμμορφώνονται συστηματικά με τις απαιτήσεις του παρόντος προτύπου και των σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών.

2.5 Προσυσκευασμένα τρόφιμα

Χωριστή μονάδα προς πώληση που προορίζεται να παρουσιασθεί ως έχει στον τελικό καταναλωτή και στις μονάδες ομαδικής εστίασης και αποτελείται από ένα τρόφιμο και τη συσκευασία μέσα στην οποία έχει τοποθετηθεί πριν από τη διάθεσή του προς πώληση, είτε η συσκευασία αυτή καλύπτει το τρόφιμο ολικά είτε μόνο εν μέρει, αλλά εν πάση περιπτώσει κατά τρόπο που να μην είναι δυνατόν να τροποποιηθεί το περιεχόμενο χωρίς να ανοιχθεί ή να τροποποιηθεί η συσκευασία ο όρος «προσυσκευασμένο τρόφιμο» δεν καλύπτει τρόφιμα συσκευασμένα κατόπιν επιθυμίας του καταναλωτή στον τόπο πώλησης ή προσυσκευασμένα ενόψει της άμεσης πώλησής τους.

2.6 Μη προσυσκευασμένα τρόφιμα

Ως μη προσυσκευασμένα τρόφιμα, θεωρούνται αυτά, που δεν εμπίπτουν στον ορισμό της ως άνω περίπτωσης.

2.7 Μη μεταποιημένα προϊόντα

Τρόφιμα, τα οποία δεν έχουν υποστεί μεταποίηση και τα οποία περιλαμβάνουν τα προϊόντα που έχουν υποστεί διαίρεση, χωρισμό, αποκοπή, κοπή, αφαίρεση οστών, πολτοποίηση, αποφλοιώση, εκδορά, κονιοποίηση, τεμαχισμό, καθαρισμό, καλλωπισμό, άλεση, αφαίρεση του

κελύφους, ψύξη, κατάψυξη, βαθιά κατάψυξη, ή απόψυξη.

2.8 Μεταποιημένα προϊόντα

Τρόφιμα, τα οποία προέρχονται από τη μεταποίηση μη μεταποιημένων προϊόντων. Τα προϊόντα αυτά είναι δυνατό να περιέχουν συστατικά τα οποία είναι αναγκαία για την παρασκευή τους ή τα οποία τους προσδίδουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

2.9 Πρωταρχικό συστατικό

Το συστατικό ή τα συστατικά τροφίμου που αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 50 % του τροφίμου αυτού ή τα οποία συνήθως συνδέονται από τον καταναλωτή με την ονομασία του τροφίμου και για τα οποία, στις περισσότερες περιπτώσεις, απαιτείται ποσοτική αναγραφή.

2.10 Ιχνηλασιμότητα

Η ικανότητα να προσδιορίζεται η προέλευση και η ταυτότητα ενός προϊόντος κατά τις διαδικασίες παραγωγής, μεταποίησης, τυποποίησης, συσκευασίας και διάθεσής του στην αγορά με τη βοήθεια διαδικασιών συγκεκριμένης καταγραφής και ταυτοποίησης.

3. Απαιτήσεις για την παραγωγή προϊόντων φυτικής προέλευσης προστατευόμενων περιοχών NATURA

Υποχρεούνται οι παραγωγοί να τηρούν τους κανόνες παραγωγής που θεσπίζονται με την ε-νωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Πρέπει η παραγωγή των προϊόντων φυτικής προέλευσης να πραγματοποιείται εντός προστατευόμενων περιοχών NATURA.

Πρέπει τα αγροτεμάχια και η καλλιέργεια να είναι δηλωμένα στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Εκτάσεων (ΟΣΔΕ).

Υποχρεούνται οι παραγωγοί να τηρούν τα ε-γκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης.

Πρέπει η γεωργική εκμετάλλευση να μην χρησιμοποιεί ποικιλίες ή υβρίδια καλλιεργούμενων φυτών που προέρχονται από τροποποίηση με γενετική μηχανική.

Συνιστάται η γεωργική εκμετάλλευση να χρησιμοποιεί τοπικές ποικιλίες καλλιεργούμενων φυτών.

Πρέπει στην περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί αγροτεμάχια και σε άλλες περιοχές εκτός προστατευόμενων περιοχών NATURA (παράλληλη παραγωγή) να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί ο αδιάλειπτος διαχωρισμός των προϊόντων που προέρχονται από την κάθε μία από αυτές τις περιοχές.

Πρέπει η επιχείρηση να μεριμνά για τη βελτίωση της γονιμότητας του εδάφους, εφαρμόζοντας κατάλληλα πολυετή συστήματα αμειψισποράς.

Πρέπει εάν κριθεί απαραίτητο, οι ανάγκες θρέψης των καλλιεργειών της γεωργικής εκμετάλλευσης να καλύπτονται με οργανικά ή λιπάσματα βραδείας αποδέσμευσης.

Πρέπει, οι ανάγκες των καλλιεργούμενων ειδών για άρδευση να γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες των αρμοδίων αρχών.

Συνιστάται οι μέθοδοι άρδευσης να λαμβάνουν υπόψη εκτός του κόστους παραγωγής και την εξοικονόμηση των αποθεμάτων νερού.

Πρέπει για την αντιμετώπιση ζιζανίων, εχθρών και ασθενειών να εφαρμόζονται καλλιεργητικές πρακτικές, που περιλαμβάνουν πρωτίστως τα μηχανικά, φυσικά, βιολογικά μέσα και τελευταία τα χημικά.

Υποχρεούται η εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών μέσων να πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζει η ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Πρέπει η αποθήκευση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων να γίνεται σύμφωνα με τις υποδείξεις που αναγράφονται στις ετικέτες.

Πρέπει η επιχείρηση να τηρεί Μητρώο Εισροών και Εκροών και Ημερολόγιο Εργασιών, για όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας.

Πρέπει η επιχείρηση να καθιερώσει και να τηρεί σύστημα ιχνηλασιμότητας για τον εντοπισμό της προέλευσης των διακινούμενων προϊόντων που παράγονται εντός των προστατευόμενων περιοχών NATURA.

4. Απαιτήσεις για την παραγωγή προϊόντων ζωϊκής προέλευσης προστατευόμενων περιοχών NATURA

Υποχρεούνται οι παραγωγοί να τηρούν τους κανόνες παραγωγής που θεσπίζονται με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Υποχρεούται η κτηνοτροφική εκμετάλλευση να κατέχει την προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία έγκριση ίδρυσης και γνωστοποίηση λειτουργίας σε ισχύ.

Πρέπει το σύνολο των παραγωγικών διαδικασιών σε μια γεωργική εκμετάλλευση ζωϊκής παραγωγής να είναι εκτατικού τύπου.

Πρέπει η βόσκηση, η εκτροφή και ο σταβλισμός των ζώων να γίνεται σε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται εντός προστατευόμενων περιοχών NATURA και να τηρούνται τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης.

Πρέπει η μονάδα εκτροφής να διασφαλίζει και να τεκμηριώνει ότι το σύνολο των ζώων της δεν εκτρέφονται με γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές.

Πρέπει να μη χορηγούνται ζωοτροφές που περιέχουν προϊόντα ή υποπροϊόντα ζωϊκής προέλευσης (όπως κρεατάλευρα και ιχθυάλευρα, κλπ.).

Πρέπει τουλάχιστον το 60% κατά βάρος των χορηγούμενων ζωοτροφών να προέρχονται από γεωργικές εκμεταλλεύσεις που είναι πιστοποιημένες σύμφωνα με το παρόν πρότυπο ή πιστοποιημένες σύμφωνα με το πρότυπο της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της σειράς AGRO 2 ή σύμφωνα με το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας.

Υποχρεούται η χρήση ανοσολογικών κτηνιατρικών φαρμάκων και οι θεραπευτικές αγωγές που επιβάλλονται βάσει της κοινοτικής

νομοθεσίας να εφαρμόζονται με κτηνιατρική συνταγή και να καταγράφονται οι ημερομηνίες χορήγησης τους και η περίοδος αναμονής στο μητρώο φαρμακευτικής αγωγής της εκμετάλλευσης.

Υποχρεούται η επιχείρηση να τηρεί συγκεκριμένα μέτρα για τις συνθήκες υγιεινής, την ευζωία των ζώων, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διαχείριση των αποβλήτων, πάντα σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία.

Πρέπει να τηρεί αρχεία που επαληθεύουν τις πρακτικές που εφαρμόζει με σχετική τεκμηρίωση, με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας, της προέλευσης και της ασφάλειας των πρώτων υλών και των τελικών παραγόμενων προϊόντων, τη διασφάλιση της υγείας των παραγωγών και των καταναλωτών και την προστασία του περιβάλλοντος.

5. Απαιτήσεις για την μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία ή/και διάθεση στην αγορά

5.1. Γενικές απαιτήσεις

Υποχρεούται η επιχείρηση να εξασφαλίζει την τήρηση των νομικών υποχρεώσεων που αφορούν στη λειτουργία της.

Υποχρεούται η κάθε επιχείρηση να εφαρμόζει τις απαιτήσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας των τροφίμων. Ειδικότερα οφείλει να θεσπίζει, να εφαρμόζει και να διατηρεί διαδικασίες βάσει των αρχών του HACCP λαμβάνοντας υπόψη τη δυνατότητα της ευελιξίας ανάλογα με τη φύση και το μέγεθος της επιχείρησης.

Πρέπει η επιχείρηση να τηρεί αρχεία για όλα τα στάδια μεταποίησης, τυποποίησης, συσκευασίας προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA, που ακολουθεί.

Πρέπει η επιχείρηση να καθιερώνει και να τηρεί σύστημα ιχνηλασιμότητας για τον εντοπισμό της προέλευσης των διακινούμενων προϊόντων που παράγονται εντός προστατευόμενων περιοχών NATURA.

Πρέπει τα μεταποιημένα προϊόντα που παράγονται σύμφωνα με το παρόν πρότυπο να διακινούνται ως προσσκευασμένα.

Συνιστάται τα μη μεταποιημένα προϊόντα που παράγονται σύμφωνα με το παρόν πρότυπο να διακινούνται ως προσσκευασμένα.

Συνιστάται η εφαρμογή και πιστοποίηση Συστήματος Διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων βάσει του προτύπου ISO 22000 ή και άλλων προτύπων αναγνωρισμένων διεθνώς.

Δύναται η μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία των προϊόντων να γίνεται και εκτός των προστατευόμενων περιοχών NATURA.

5.2 Απαιτήσεις για την παραλαβή πρώτων υλών

Πρέπει τα προϊόντα εντός των προστατευόμενων περιοχών NATURA που παραλαμβάνονται:

- α) να προέρχονται από πιστοποιημένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με το παρόν πρότυπο,
- β) να έχουν μεταφερθεί στην επιχείρηση σε κατάλληλες συνθήκες ανάλογα με το προϊόν, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα και η ασφάλειά τους,
- γ) να συνοδεύονται από νομιμοποιητικά έγγραφα και παραστατικά που να βεβαιώνουν την προέλευσή τους και την τήρηση της ιχνηλασιμότητας.

5.3 Διαδικασία μεταποίησης, τυποποίησης, συσκευασίας

Πρέπει η επιχείρηση να τεκμηριώνει ότι:

- α) η μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία των προϊόντων γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζει η ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία,
- β) τα συστατικά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή του τελικού προϊόντος να πληρούν τις απαιτήσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας όσον αφορά στην ασφάλεια και στην αποφυγή υποβάθμισης

της ποιότητας των προϊόντων αλλά και του περιβάλλοντος,

- γ) τα υλικά συσκευασίας που χρησιμοποιούνται πληρούν τις απαιτήσεις υγιεινής και δεν επιμολύνουν το προϊόν, είναι κατάλληλα για τρόφιμα και διασφαλίζεται η αποφυγή υποβάθμισης της ποιότητάς τους αλλά και του περιβάλλοντος,
- δ) η διαλογή, η τυποποίηση και η συσκευασία των προϊόντων γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζει η ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία,
- ε) οι διεργασίες που αφορούν οποιουδήποτε χειρισμούς των προϊόντων (όπως βούρτσισμα, πλύσιμο, κέρωμα προϊόντων) γίνονται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγεται επιμόλυνση και γενικότερα υποβάθμιση της ποιότητάς τους αλλά και του περιβάλλοντος.

Πρέπει στη σύνθεση των μεταποιημένων προϊόντων, το πρωταρχικό συστατικό να είναι πιστοποιημένο σύμφωνα με το παρόν πρότυπο.

5.4 Εγκαταστάσεις και εξοπλισμός επιχείρησης

Υποχρεούται η κάθε επιχείρηση να συμμορφώνεται με τις γενικές και ειδικές απαιτήσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για την υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων.

Υποχρεούται η κάθε επιχείρηση να τηρεί το σύνολο των αρχείων που προβλέπονται στην ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία που αφορούν στην υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων.

Υποχρεούται η κάθε επιχείρηση να εφαρμόζει τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών NATURA, ώστε να διασφαλίζεται η αποφυγή υποβάθμισης της ποιότητας των προϊόντων αλλά και του περιβάλλοντος.

5.5 Ιχνηλασιμότητα

Πρέπει η επιχείρηση να καθιερώσει και να τηρεί συνεχώς διαδικασία για:

- α) τον έλεγχο της ταυτότητας των παραλαμβανομένων προϊόντων,
- β) τη διασφάλιση της συνέχειας της ιχνηλασιμότητας κατά τη διάρκεια των οποιονδήποτε ενδιάμεσων παραγωγικών διαδικασιών, χειρισμών στην επιχείρηση,
- γ) τον έλεγχο της ταυτότητας των παραγόμενων προϊόντων που εξέρχονται από την επιχείρηση, διατηρούμενης της δυνατότητας ανάστροφης επιβεβαίωσης της ιχνηλασιμότητας.

Πρέπει η εφαρμογή της διαδικασίας αυτής να τεκμηριώνεται.

Πρέπει να υπάρχει χωρικός ή χρονικός διαχωρισμός κατά την παραγωγή προϊόντων, που δεν είναι σύμφωνα με το παρόν πρότυπο.

Πρέπει η επιχείρηση να τηρεί αρχείο που αφορά στους προμηθευτές α' υλών για την παραγωγή προϊόντων εντός προστατευόμενων περιοχών NATURA, στις εισερχόμενες ποσότητες, στην κίνηση των προϊόντων σ' όλα τα στάδια των παραγωγικών διαδικασιών εντός της επιχείρησης, στους αποδέκτες και στον προορισμό των εξερχόμενων ποσοτήτων των τελικών προϊόντων, καθώς και στη σχέση μεταξύ κάθε παρτίδας εισροών αρχικών προϊόντων και κάθε παρτίδας εκροών τελικών προϊόντων.

Πρέπει κατά τη διακίνηση προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA, αυτά να συνοδεύονται από τα καθορισμένα από την εθνική νομοθεσία συνοδευτικά έγγραφα (παραστατικά στοιχεία εμπορίας και διακίνησης των ως άνω προϊόντων όπως τιμολόγια, δελτία αποστολής), στα οποία πλέον των άλλων αναγράφεται υποχρεωτικά και η ένδειξη «Προϊόν Προστατευόμενων Περιοχών NATURA».

Πρέπει στο λογιστικό σύστημα της επιχείρησης τα προϊόντα προστατευόμενων περιοχών NATURA να διακρίνονται έναντι των άλλων βάσει ενός διαφορετικού κωδικού αριθμού και της περιγραφής τους, η οποία να περιλαμβάνει

υποχρεωτικά την ένδειξη «Προϊόν Προστατευόμενων Περιοχών NATURA».

Πρέπει, στην περίπτωση υποσυσκευασίας προϊόντων, να τεκμηριώνεται η προέλευση των τελικών προϊόντων από την αρχική τους συσκευασία, προκειμένου να διατηρείται η ιχνηλασιμότητά τους.

5.6 Επισήμανση προϊόντων

Πρέπει η επιχείρηση να μεριμνά για την αναγραφή, πλέον των υποχρεωτικών ενδείξεων από την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, των κάτωθι στοιχείων επί της συσκευασίας των προϊόντων περιοχών προστατευόμενων περιοχών NATURA: η ονομασία του προϊόντος, η ένδειξη «**Προϊόν Προστατευόμενων Περιοχών NATURA**», η επωνυμία ή ο διακριτικός τίτλος του φορέα πιστοποίησης, το Σήμα Πιστοποίησης προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA, στοιχεία παρτίδας τελικού προϊόντος και η επωνυμία και διεύθυνση της επιχείρησης που έχει την ευθύνη για την διάθεση του τελικού προϊόντος προστατευόμενων περιοχών NATURA, στην αγορά.

Πρέπει για μη μεταποιημένα προϊόντα που προσφέρονται στον τελικό καταναλωτή, το Σήμα ή/και οι προβλεπόμενες ενδείξεις να αναγράφονται σε εμφανές σημείο.

Πρέπει για τα προσυσκευασμένα τρόφιμα το Σήμα, να τοποθετείται σε εμφανές μέρος, ευδιάκριτα και ανεξίτηλα, στο ίδιο οπτικό πεδίο με την ένδειξη της εμπορικής ονομασίας του προϊόντος.

Πρέπει, ειδικά για τα προϊόντα που προσφέρονται στον τελικό καταναλωτή μη προσυσκευασμένα, το σήμα και οι προβλεπόμενες ενδείξεις να αναγράφονται επί των ανοιχτών συσκευασιών ή άλλο συνοδευτικό έγγραφο συνδεδεμένο με αυτές.

Συνιστάται προς διευκόλυνση της τήρησης της ιχνηλασιμότητας, τα προϊόντα να φέρουν επί της συσκευασίας τους Γραμμωτό Κώδικα (barcode), που να περιλαμβάνει στοιχεία παρτιδοποίησης, ώστε μέσω ηλεκτρονικού συστήματος ανάγνωσης του ανωτέρω κώδικα (scanner) να συλλέγονται ηλεκτρονικά

στοιχεία που θα εξυπηρετούν τον έλεγχο ισοζυγίων.

5.7 Εσωτερική επιθεώρηση

Πρέπει η επιχείρηση να διατηρεί διαδικασία περιοδικής εσωτερικής επιθεώρησης, προκειμένου να προσδιορίζεται ο βαθμός υιοθέτησης και τήρησης των απαιτήσεων του παρόντος προτύπου.

Πρέπει τα αποτελέσματα των εσωτερικών επιθεωρήσεων να καταγράφονται και να τηρούνται σε αρχεία.

Πρέπει η εσωτερική επιθεώρηση να περιλαμβάνει:

- α) Έλεγχο των αρχείων, τα οποία τεκμηριώνουν τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και διατηρούνται για τουλάχιστον τρία (3) έτη.
- β) Έλεγχο της τήρησης των προδιαγεγραμμένων απαιτήσεων σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας.
- γ) Καταγραφή των μη συμμορφώσεων με τις απαιτήσεις του προτύπου και λήψη κατάλληλων διορθωτικών ενεργειών.

Πρέπει η επιχείρηση να διενεργεί τουλάχιστον μία (1) εσωτερική επιθεώρηση ετησίως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ενδεικτικός και συνοπτικός κατάλογος απαιτούμενων εγγράφων/αρχείων για την τεκμηρίωση της εφαρμογής και της τήρησης των απαιτήσεων του παρόντος προτύπου	Παράγραφος προτύπου AGRO 9
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Νομιμοποιητικά έγγραφα λειτουργίας επιχείρησης. ▪ Περιγραφή των εγκαταστάσεων, του κύριου εξοπλισμού και αποτύπωσή τους σε τοπογραφικό σκαρίφημα. ▪ Σχέδιο HACCP. ▪ Αρχεία που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια των τροφίμων. 	<p>4 και 5 5</p> <p>5.1 5.4</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αρχείο πιστοποιητικών προμηθευτών α' υλών για την παραγωγή προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA. ▪ Αρχείο πιστοποιητικών μη γενετικά τροποποιημένων ζωοτροφών ▪ Αρχείο εγγράφων τεκμηρίωσης προέλευσης και σύστασης ζωοτροφών ▪ Περιγραφή διαδικασίας μεταφοράς (τρόπος και συνθήκες) των προϊόντων που εισάγονται στην επιχείρηση. ▪ Συνοδευτικά έγγραφα/παραστατικά με στοιχεία ιχνηλασιμότητας των προϊόντων σε επίπεδο παρτίδας. ▪ Περιγραφή των διεργασιών που αφορούν οποιουδήποτε χειρισμούς των προϊόντων πριν τη συσκευασία τους (αρχείο συνεργαζόμενων επιχειρήσεων στην περίπτωση υπεργλαβικής ανάθεσης οποιοδήποτε χειρισμών των προϊόντων πριν τη διάθεσή τους στην αγορά). ▪ Αρχείο προμηθειών υλικών συσκευασίας και πιστοποιητικά καταλληλότητα τους για τρόφιμα. ▪ Αρχείο αναλύσεων σε πρώτες ύλες ή/και τελικά προϊόντα. ▪ Διαδικασία ιχνηλασιμότητας και τεκμηρίωση της εφαρμογής της. ▪ Είδη και επωνυμία τελικών προϊόντων, καθώς και κωδικός και περιγραφή αυτών στο λογιστικό σύστημα της επιχείρησης. ▪ Αρχείο αποδεκτών τελικών προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA της επιχείρησης. ▪ Αρχείο εισροών και εκροών. ▪ Αρχείο παραστατικών διακίνησης προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA. ▪ Αρχείο με υποδείγματα συσκευασιών και ετικετών-μακετών τελικών προϊόντων προστατευόμενων περιοχών NATURA. 	<p>5.2</p> <p>4 4 5.2</p> <p>5.5</p> <p>5.3</p> <p>5.3</p> <p>3, 4 και 5 5.5</p> <p>5.6</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Διαδικασία εσωτερικής επιθεώρησης. ▪ Αρχείο εσωτερικών επιθεωρήσεων, μη συμμορφώσεων και διορθωτικών ενεργειών. 	<p>5.7</p>